

Oponentský posudek
rigorózní práce
Mgr. Zdeňka Rubeše
Josef Stefan Kubín. Skutky soukromé, skutky veřejné

(Filozofická fakulta JČU České Budějovice 2008, 186 s. + přílohy)

Předložená rigorózní práce Mgr. Z. Rubeše se zabývá životem, dílem, zejména ale osobností Josefa Stefana Kubína, jedné z pozoruhodných - a jak vyplývá z této práce - i navýsost kontroverzní osobnosti české literatury a folkloristiky 20. století. V obecné paměti je J. Š. Kubín přítomen povýtce jako „nestor“ české kultury než jako „živá“, jednající individualita - tato etapa jeho veřejné činnosti spadá spíše do dvacátých let než do doby let padesátých a šedesátých. Tak vznikl obraz, který nebyl reálný a který zastíral mnohé podstatné epizody a souvislosti Kubínova života tvorby. V této souvislosti se nabízejí ke komparaci i generační zkušenosti a podmíněnosti, na něž sám autor na jednom místě své rigorózní práce - nepřímo s odvoláním na J. Pelána - odkazuje.

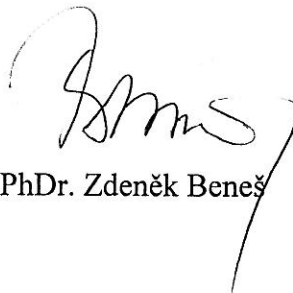
Předností práce je nepochybně shromáždění a uspořádání základních informací o životě a díle J. Š. Kubína, opírající se především o thesaurus pramenů uchovávaných v literárním archivu Památníku Národního písemnictví ve Starých Hradech. Heuristická základna práce je zcela vyhovující, a to i v oblasti sekundárních informačních zdrojů. Tato základna umožnila autorovi jak detailnější analytický, tak i obzíravěji syntetizující přístup ke zvolenému tématu; vzhledem k tomu, že zvolený úhel pohledu na osobnost a dílo J. Š. Kubína z hlediska kulturní historie, jde o přístup naprosto relevantní. Autor si všímá etnografických i literárních, stejně jako politických souvislostí Kubínova díla, ale vztahuje je k celkovému kontextu kulturní situace dané etapy spisovatelova života. Kubínův život a jeho dílo se tak dostávají do dějinně konkrétních souvislostí. Tím se ale aktualizuje „věčná“ otázka historiografie - jaký je vztah mezi individualitou a societou, tedy jaké je postavení konkrétní osoby v celkových společenských poměrech. Vztaženo k celkovým politickým a sociálním změnám doby jeho života jsou Kubínova stanoviska přinejmenším rozporná

Jistou výtku je nutné vyslovit k formální stránce práce; poměrně časté překlepy a přehlédnutí celkový dojem z práce poškozují - pomíjím vynechání písmenek či překlepy na úrovni velkých písmen v místních názvech, ale upozorním na přehlédnutí typu záměny vlastních jmen (Valdštejn byl Albrecht, nikoli Albert, jsou Pecka není vesnicí, ale městečkem, Fr. Krepina je Fr. Křelina atp. Možná bylo možné zredukovat některé pasáže, které se přímo netýkají Kubínova působení, jako jsou exkurzy do dějin vzdělávacích institucí, na nichž Kubín působil (zejména se to týká jičínského gymnázia), či o kolektivizaci vesnice, jež jsou postaveny tak, že není zřejmá jejich organická vazba na ostatní výklad. To jsou ovšem pouze formální připomínky; jinak se práce snaží o vyvážené a porozumivé zhodnocení Kubínovy tvorby i životních postojů.

Pokud se týká hodnocení uměleckých či etnografických stránek jeho díla, opírá se práce o dosavadní výzkumy a popisuje jejich dobové hodnocení. Tato spíše převzatá kritéria pak ale uvádí do souvislosti Kubínova běhu života a vřazuje je do psychologických souvislostí jeho osobnostního profilu, který nevyznívá popravdě řečeno (a dodejme, že zřejmě oprávněně) nijak příznivě. Právě tato snaha autora mne vede k otázce, kterou kladu jako podnět

k dalšímu zamyšlení a k možnému tématu diskuse při obhajobě. Čím je vyvolána zvýšená ideologičnost Kubínových názorů a stanovisek: je produktem postupujícího stáří, které prohlubovalo jeho habituelní osobnostní rysy - či tu mohlo sehrát jistou roli i jeho (nejasně charakterizované) nervové či mozkové onemocnění ba počátku dvacátých let? To je otázka, která se mi nezdá nerelevantní. Víme, že -jak řekl J. le Goff - biografie je „nejobtížnějším“ historickým žánrem; nejde jenom o působení dané osobnosti, ale také o jeho vnitřní osobnostní strukturu. Klást si proto i takovéto otázky je legitimní.

Celkově lze rigorózní práci Mgr. Zdeňka Hrubeše hodnotit jako vyhovující, odpovídajícím nárokům kladeným na tento typ prací. Její autor zvládl principy badatelského přístupu ke zvolenému tématu, využil dostatečného množství primárních i sekundárních informačních zdrojů, práci napsal i vcelku vyhovujícím stylem. Doporučuji proto tuto práci k obhajobě.

prof. PhDr. Zdeněk Beneš

Praha 4. prosince 2008